

ECLI:NL:RBDHA:2024:20405

Instantie	Rechtbank Den Haag
Datum uitspraak	15-10-2024
Datum publicatie	09-12-2024
Zaaknummer	SGR 22/7768
Rechtsgebieden	Omgevingsrecht
Bijzondere kenmerken	Eerste aanleg - enkelvoudig
Inhoudsindicatie	Bezonning; welstand
Vindplaatsen	Rechtspraak.nl

Uitspraak

RECHTBANK DEN HAAG

Bestuursrecht

zaaknummer: SGR 22/7768

uitspraak van de enkelvoudige kamer van 15 oktober 2024 in de zaken tussen

[naam] e.a., te [woonplaats], eisers

(gemachtigde: A.A.H.E. van Reuler)

en

het college van burgemeester en wethouders van Den Haag, verweerder

(gemachtigden: mr. M. Remeijer-Schmitz en mr. V. Boender-Wiebenga).

Als derde-partij heeft aan het geding deelgenomen: **R&W Vastgoed Dos B.V.**, te Den Haag, vergunninghoudster

(gemachtigde: mr. J. Geelhoed).

Inleiding

1. Bij besluit van 22 november 2021 (het primaire besluit) heeft verweerder aan vergunninghoudster een omgevingsvergunning verleend voor het bouwen van een dakopbouw en een constructieve doorbraak op de locatie [adres] te Den Haag.

- 1.1. Bij besluit van 20 oktober 2022 (het bestreden besluit) heeft verweerder de bezwaren van eisers tegen het primaire besluit ongegrond verklaard.
- 1.2. Eisers hebben tegen het bestreden besluit beroep ingesteld.
- 1.3. Verweerder heeft een verweerschrift ingediend.
- 1.4. De rechtbank heeft het beroep op 27 september 2024, samen met de beroepen in de zaken met zaaknummers SGR 21/6572, 21/7708 en 22/3012, op zitting behandeld.
Daarbij waren aanwezig: eisers, de gemachtigden van verweerder en de gemachtigde van vergunninghouder.

Beoordeling door de rechtbank

Feiten en omstandigheden

2. Vergunninghoudster heeft op 7 oktober 2021 een omgevingsvergunning aangevraagd voor het bouwen van een dakopbouw en een constructieve doorbraak bij de woning aan de [adres].

- 2.1. Verweerder heeft de gevraagde omgevingsvergunning verleend. Volgens verweerder voldoet de aangevraagde omgevingsvergunning aan het bestemmingsplan en zijn geen van de weigeringsgronden van artikel 2.10 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) van toepassing.
- 2.2. Eisers wonen in de directe omgeving van vergunninghouder. Eisers zijn het niet eens met de verleende omgevingsvergunning. Ze voeren aan dat de dakopbouw niet in overeenstemming is met het bestemmingsplan. Van een gebonden beschikking is geen sprake en verweerder moet een belangenafweging maken. De dakopbouw leidt tot onevenredige schaduwhinder en verweerder had op grond van artikel 5, vierde lid, aanhef en onder a, van de planregels ook nadere eisen moeten stellen om dit te voorkomen. Tot slot is volgens eisers ten onrechte een positief welstandsadvies verleend.

Overgangsrecht Omgevingswet

3. Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Invoeringswet Omgevingswet in werking getreden. Als een aanvraag om een omgevingsvergunning is ingediend vóór het tijdstip van inwerkingtreding van de Omgevingswet blijft op grond van artikel 4.3, aanhef en onder a, van de Invoeringswet Omgevingswet het recht zoals dat gold onmiddellijk vóór dat tijdstip van toepassing tot het besluit op die aanvraag onherroepelijk wordt, met uitzondering van artikel 3.9, derde lid, eerste zin, van de Wabo. De aanvraag om een omgevingsvergunning is ingediend vóór 1 januari 2024. Dat betekent dat in dit geval de Wabo, zoals die gold vóór 1 januari 2024, van toepassing blijft.

Overeenstemming met het bestemmingsplan?

4. Eisers betogen dat het bouwplan niet in overeenstemming is met het bestemmingsplan. Zij betwisten dat aan het maximale bebouwingspercentage van 74% uit de tabel in artikel 6 van de planregels wordt voldaan. Eisers voeren daartoe aan dat verweerder uit is gegaan van een bruto vloeroppervlak van het dak van 108,6 m², maar dat uit de bouwtekening volgt dat de tweede verdieping slechts een bruto vloeroppervlak van 101,3 m² heeft.

4.1.

In het bestemmingsplan "Vruchten- en Heesterbuurt" heeft het perceel [adres] de bestemming "Woondoeleinden" en de aanduiding extra bouwlaag. Op grond van artikel 5, derde lid, onder k, onder I, van de planregels mag hier een extra bouwlaag en terras worden gebouwd, waarbij de voorwaarde geldt dat de oppervlakte van de extra bouwlaag niet meer mag bedragen dan het aangegeven percentage van het dakoppervlak van het desbetreffende gebouw in de tabel in artikel 6.

- 4.2. De rechtbank overweegt dat op de bouwtekening staat dat het dak een bruto vloeroppervlak heeft van 108,6 m². Eisers stellen terecht dat dit een groter bruto vloeroppervlak is dan het bruto vloeroppervlak van de tweede verdieping. De rechtbank ziet op de bouwtekening dat dit komt doordat op de tweede verdieping het trapgat en een aantal schoorstenen niet zijn meegeteld bij het bruto vloeroppervlak. Dat de tweede verdieping een lager bruto vloeroppervlak heeft, betekent daarom niet dat het bruto vloeroppervlak van het dak niet juist is. Nu de dakopbouw een oppervlakte heeft van 80,4 m², wordt voldaan aan de eis van een maximaal bebouwingspercentage van 74%, zoals genoemd in de tabel in artikel 6. Dit betekent dat verweerder zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat de aanvraag van de omgevingsvergunning voldoet aan het bestemmingsplan en dat in zoverre sprake is van een gebonden beschikking als bedoeld in artikel 2.10 van de Wabo en geen belangenafweging plaatsvindt.

Bezonning

5. Eisers betogen dat verweerder ten onrechte niet is overgegaan tot het stellen van nadere eisen. Eisers wijzen op artikel 5, vierde lid, aanhef en onder a, van de planregels. Daarin staat dat verweerder nadere eisen kan stellen aan de situering en de opbouw van het volume van de dakopbouw om ervoor te zorgen dat geen onevenredige schaduw hinder optreedt. Volgens eisers zorgt de dakopbouw van [adres] voor onevenredige schaduw hinder in hun tuinen.

- 5.1. Verweerder stelt zich op het standpunt dat er geen aanleiding bestaat om gebruik te maken van de nadere eisen-regeling. Verweerder voert aan dat bij de totstandkoming van het ontwerpbestemmingsplan "Vruchten- en Heesterbuurt 2020" (ontwerpbestemmingsplan) een bezonningsonderzoek is uitgevoerd door Peutz. Uit dat bezonningsonderzoek volgt dat bij de woningen van eisers voldaan kan worden aan de Haagse bezonningsnorm van minimaal twee uur bezonning op de gevel in de periode van 19 februari tot 21 oktober bij een zonhoogte van meer dan 10°. Van onevenredige schaduw hinder zal daarom volgens verweerder geen sprake zijn.
- 5.2. Op grond van artikel 5, vierde lid, aanhef en onder a, van de planregels is verweerder bevoegd om in verband met de bezonning nadere eisen te stellen ten aanzien van de situering en de opbouw van het volume van de dakopbouw. Aan de achterzijde van het gebouw, waarop de extra bouwlaag zal worden geplaatst, dient de situering van de extra bouwlaag zodanig te zijn, dat de aangrenzende percelen en/of aan de achterzijde gelegen percelen en de daarbij behorende tuinen als gevolg van de extra bouwlaag geen onevenredige schaduw hinder ondervinden. Er is sprake van een onevenredige schaduw hinder, indien als gevolg van de plaatsing van de extra bouwlaag tenminste twee mogelijke bezonningsuren per dag in de periode 19 februari tot 21 oktober bij een zonhoogte van meer dan 10° niet zijn gewaarborgd.
- 5.3. De rechtbank overweegt dat uit het bezonningsonderzoek van Peutz, waarnaar verweerder verwijst, volgt dat is onderzocht wat het gevolg is voor de bezonning van de omgeving wanneer het volledige bouwblok aan de Pompoenstraat/Abrikozenplein/ Abrikozenstraat wordt bebouwd met dakopbouwen. Uit dit bezonningsonderzoek volgt dat ook in die situatie bij eisers nog steeds wordt voldaan aan de Haagse bezonningsnorm voor bezonning op de gevels. Dit is tussen partijen ook niet in geschil. Tussen partijen is wel in geschil of in de achtertuinten onevenredige schaduw hinder, zoals bedoeld in artikel 5, vierde lid, aanhef en onder a, van de planregels, ontstaat.

- 5.4. De rechtbank overweegt dat uit artikel 5, vierde lid, aanhef en onder a, van de planregels volgt dat van onevenredige schaduwhinder pas sprake is als de bouw van een dakopbouw ervoor zorgt dat in de omliggende tuinen in het geheel niet meer sprake is van twee bezonningsuren per dag in de periode 19 februari tot 21 oktober bij een zonhoogte van meer dan 10° . Als de bouw van een dakopbouw dat gevolg heeft, kan verweerder nadere eisen stellen.
- 5.5. De rechtbank overweegt dat in het bezonningsonderzoek van Peutz geen berekening wordt gemaakt van schaduwhinder in de tuinen van eisers als gevolg van de dakopbouwen. Verweerder heeft zich daarom op basis van dit onderzoek niet op het standpunt kunnen stellen dat in de tuinen geen sprake is van onevenredige schaduwhinder en dat daarom het stellen van nadere eisen niet nodig is.
- 5.6. De rechtbank overweegt verder dat eisers een bezonningsonderzoek hebben laten opstellen naar het effect van een dakopbouw op de bezonning in hun tuinen. De resultaten van dit onderzoek staan in een rapport van Bezonningsingenieur.nl van 28 april 2021. Dit onderzoek is opgesteld naar aanleiding van een verleende omgevingsvergunning voor eenzelfde dakopbouw op de woning aan de Pompoenstraat 13 in hetzelfde bouwblok. Dit onderzoek is door eisers in deze procedure ingebracht om te onderbouwen dat ook de dakopbouw op [adres] zal zorgen voor onaanvaardbare schaduwhinder in hun tuinen. In dit rapport zijn twee scenario's uitgewerkt. Ten eerste het scenario dat alleen een dakopbouw op Pompoenstraat 13 wordt gerealiseerd en ten tweede het scenario dat het hele bouwblok van een dakopbouw wordt voorzien.
- 5.7. De rechtbank overweegt dat het tweede scenario in dit geval niet aan de orde is. In deze procedure ligt immers alleen het besluit tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor een dakopbouw op [adres] ter beoordeling voor. De rechtbank kan daarom alleen kijken naar het effect van deze dakopbouw. De rechtbank begrijpt dat eisers vrezen voor precedentwerking. Die vrees is ook niet denkbeeldig, aangezien in dezelfde periode ook vergunningen zijn verleend voor dakopbouwen op andere huizen in het bouwblok. De omvang van het geschil bij de rechtbank wordt echter bepaald door het bestreden besluit, in dit geval het besluit tot het verlenen van de omgevingsvergunning voor [adres], en de daartegen gerichte beroepsgronden. De rechtbank mag niet buiten de omvang van het geschil treden. De integrale toetsing van de invloed van alle dakopbouwen op het bouwblok vindt plaats bij de vaststelling van het bestemmingsplan. Dat is het moment waarop eisers kunnen aanvoeren dat het mogelijk maken van dakopbouwen op het hele bouwblok onaanvaardbare gevolgen heeft voor hun bezonning.
- 5.8. In het rapport van Bezonningsingenieur.nl wordt geconcludeerd dat in de geplande situatie, waarbij een dakopbouw wordt gerealiseerd op Pompoenstraat 13, in grote delen van de tuin van de Pompoenstraat 7 en Abrikozenplein 19 minder dan twee uur bezonning mogelijk is. Uit het rapport volgt verder dat op Pompoenstraat 11 in de bestaande situatie alleen op 21 juni sprake is van bezonning en dat deze bezonning verdwijnt als een dakopbouw wordt gebouwd op Pompoenstraat 13.
- 5.9. De rechtbank overweegt dat het rapport van Bezonningsingenieur.nl niet de situatie heeft onderzocht waarbij een dakopbouw op de Abrikozenstaat 15 wordt gebouwd, maar de situatie waarbij een dakopbouw op de Pompoenstraat 13 wordt gebouwd. Uit het rapport volgt dat die dakopbouw zal leiden tot extra schaduwhinder in de tuinen en buitenruimtes van eisers. Er is echter geen sprake van onevenredige schaduwhinder, zoals dit is gedefinieerd in artikel 5, vierde lid, aanhef en onder a, van de planregels. Uit de conclusie van het rapport van Bezonningsingenieur.nl dat in grote delen van de tuinen sprake is van minder dan twee uur bezonning, leidt de rechtbank af dat in (kleinere) delen van de tuinen nog wel twee bezonningsuren per dag mogelijk zijn. Voor Pompoenstraat 11 geldt dat er in de bestaande situatie al geen twee bezonningsuren per dag mogelijk zijn, zodat geen sprake is van een afname tot minder dan twee uur die het gevolg is van de beoogde dakopbouw op Pompoenstraat 13. De rechtbank overweegt dat uit de conclusies van dit rapport ook kan worden afgeleid dat bij de dakopbouw op de Abrikozenstaat 15 geen sprake zal zijn van onevenredige schaduwhinder in de tuinen van eisers. Dit komt doordat deze dakopbouw op een grotere afstand van de tuinen van (de meeste) eisers ligt. Bij de Pompoenstraat 13 geldt bovendien dat deze ligt op een hoek, dichtbij achterliggende bebouwing, zodat daar de bezonningssituatie nijpender is dan bij de [adres]. Als daar

al niet wordt voldaan aan de definitie van onevenredige schaduwhinder, zoals bedoeld in artikel 5, vierde lid, aanhef en onder a, van de planregels, dan zal dat ook gelden voor de tuinen bij [adres]. De rechtbank overweegt dat verweerder gelet hierop in redelijkheid geen toepassing heeft gegeven aan haar bevoegdheid om nadere eisen te stellen.

Welstand

6. Eisers betogen dat verweerder zich ten onrechte op het standpunt stelt dat de dakopbouw voldoet aan de redelijke eisen van welstand. Eisers voeren hiertoe aan dat verweerder het advies van de Welstands- en Monumentencommissie (welstandscommissie) niet aan zijn besluit ten grondslag mocht leggen. Eisers wijzen op het tegenrapport van april 2021, waarin staat dat het Abrikozenplein van grote bouw- en cultuurhistorische waarde is en dat verticale uitbreidingen daarom zorgvuldig beoordeeld moeten worden. De welstandscommissie staat ten onrechte teveel verschillen in de vormgeving van de dakopbouwen toe. De welstandscommissie gaat akkoord met een setback van twee meter aan de voorkant van de woning, terwijl voor woningen aan de overkant van de straat omgevingsvergunningen zijn verleend voor dakopbouwen met een kleinere setback aan de achterkant van de woning. Ook is de welstandscommissie akkoord gegaan met het realiseren van een dakopbouw met een doorgetrokken voorgevel aan de Abrikozenstraat 191.

6.1. Verweerder wijst erop dat de welstandstoets zich in beginsel dient te richten naar de bouw mogelijkheden die het geldende bestemmingsplan biedt.¹ Naarmate het bestemmingsplan meer keuze laat tussen verschillende mogelijkheden om een bouwplan te realiseren, heeft het college - met inachtneming van de uitgangspunten van het bestemmingsplan - meer beoordelingsruimte om in het kader van de welstandstoets een ter beoordeling voorliggend bouwplan in strijd met redelijke eisen van welstand te achten zonder dat dat oordeel geacht moet worden te leiden tot een belemmering van de verwezenlijking van de bouw mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Indien echter uit de voorschriften en de systematiek van het bestemmingsplan volgt dat zulk een keuze niet of slechts in beperkte mate aanwezig is - met name indien de bebouwingsmogelijkheden daarin gedetailleerd zijn aangegeven - vormt die opzet bij de welstandstoets een dwingend gegeven. In dat geval wordt de grens van de welstandstoets eerder overschreden. In de onderhavige zaak is het bouwvolume geregeld in het bestemmingsplan, zodat dit bij de welstandstoets moet worden gerespecteerd. Eisers hebben ook geen deskundig tegenadvies overgelegd, aldus verweerder.

6.2. In het welstandsadvies van 4 november 2021 staat:

"De dakopbouw wordt geheel conform de eerder vergunde en naastgelegen dakopbouw gespiegeld uitgevoerd en is zo passend bij de architectuur van de woning en het woonblok"

6.3. De rechtbank is van oordeel dat verweerder het advies van de welstandscommissie heeft mogen overnemen. Hiertoe overweegt de rechtbank dat verweerder, hoewel hij niet aan een welstandsadvies is gebonden en de verantwoordelijkheid voor welstandstoetsing bij hem berust, aan het advies in beginsel doorslaggevende betekenis mag toekennen.² Tenzij het advies naar inhoud of wijze van totstandkoming zodanige gebreken vertoont dat verweerder dit niet - of niet zonder meer - aan zijn oordeel omtrent de welstand ten grondslag heeft mogen leggen, behoeft het overnemen van een welstandsadvies in beginsel geen nadere toelichting. Dit is anders indien de aanvrager of een derde-belanghebbende een advies overlegt van een andere deskundig te achten persoon of instantie dan wel gemotiveerd aanvoert dat het welstandsadvies in strijd is met de volgens de welstandsnota geldende criteria.

6.4. In het door eisers overgelegde tegenrapport heeft verweerder geen aanleiding hoeven zien om het welstandsadvies niet over te nemen. In dit tegenrapport staan geen redenen waarom het welstandsadvies niet juist is. Dat het bouwplan volgens het tegenrapport zorgvuldig moet worden beoordeeld, betekent niet dat de welstandsbeoordeling onjuist is geweest. De rechtbank ziet in wat eisers aanvoeren daarom geen grond voor het oordeel dat het welstandsadvies zodanige gebreken

vertoont, dat verweerder het advies niet (zonder meer) aan zijn oordeel omtrent de welstand ten grondslag heeft mogen leggen. Dat de welstandscommissie heeft ingestemd met een setback aan de voorkant betekent ook niet dat het welstandsadvies niet deugdelijk is. Uit de welstandsverordening blijkt dat getoetst moet worden op het niveau van het bouwblok en dat een dakopbouw bestaande uit dakopbouwen op hetzelfde bouwblok moet volgen. Vaststaat dat op het bouwblok van de Abrikozenstraat dakopbouwen zijn vergund met een setback aan de voorkant, zodat hieraan wordt voldaan. Dat op andere bouwblokken in de omgeving dakopbouwen met een setback aan de achterkant aanwezig zijn, betekent niet dat de welstandstoets onjuist is geweest.

Conclusie en gevolgen

7. Het beroep is ongegrond.
8. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

Beslissing

De rechtbank verklaart het beroep ongegrond.

Deze uitspraak is gedaan door mr. J. Schaaf, rechter, in aanwezigheid van mr. H.B. Brandwijk, griffier. De beslissing is in het openbaar uitgesproken op 15 oktober 2024.

griffier rechter

Afschrift verzonden aan partijen op:

Rechtsmiddel

Tegen deze uitspraak kan binnen zes weken na de dag van verzending daarvan hoger beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Als hoger beroep is ingesteld, kan bij de voorzieningenrechter van de hogerberoepsrechter worden verzocht om het treffen van een voorlopige voorziening.

¹ ABRvS 20 april 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1139

² ABRvS 26 april 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1210.
